****

سوالات تشریحی درس اول علوم و فنون ادبی (۳) پایهٔ دوازدهم رشته علوم انسانی

طراح سوالات:

****

۱- عوامل مؤثر در ایجاد نهضت بازگشت ادبی کدامند؟(ص۱۳)

۲- علل پیروی شاعران دورهٔ بازگشت از اسلوب های کهن ادب فارسی چیست؟ (ص۱۳)

۳- سه ویژگی شعر و شاعران دورهٔ بازگشت را بنویسید: (ص۱۳)

۴- سه نفر از شاعرانی را که در دورهٔ بازگشت به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی قصیده سرایی می کردند نام ببرید: (ص۱۳)

۵- سه نفر از شاعرانی را که در دورهٔ بازگشت به سبک حافظ و سعدی و سایر شاعران سبک عراقی غزل سرایی می کردند نام ببرید: (ص۱۳)

۶- ویژگی های شعر دورهٔ بیداری کدامند؟ (صص۱۳و۱۴)

۷- عوامل مؤثر در بیداری جامعه در دورهٔ بیداری ادبی کدامند؟ (ص۱۴)

۸- چند تن از شاعران ادبیات بیداری را نام ببرید: (ص۱۴)

۹- مفاهیمی که در ادبیات بیداری ظهور کردند کدامند؟ (ص۱۴)

۱۰- چرا شعر ادبیات بیداری، زبان محاوره را برگزید؟ (ص۱۵)

۱۱- چرا در عصر مشروطه بیشترین رویکرد نویسندگان به رمانهای تاریخی بود؟ (ص۱۸)

****

سوالات تشریحی درس دوم علوم و فنون ادبی (۳) پایهٔ دوازدهم رشته علوم انسانی

طراح سوالات:

****

نمونه سوالات تشریحی درس دوم علوم و فنون ادبی (۳)

۱- بیت زیر را تقطیع هجایی کرده و پایه های آوایی آن را مشخص کنید.(۱)

دلم سر به هامون رها می پسندد سرم بالش از صخره ها می پسندد

۲- بیت «شفای این دل بیمار جز لقای تو نیست طبیب جان خرابم کسی ورای تو نیست» را تقطیع هجایی کنید و همسان یا ناهمسان بودن آن را مشخص کنید. (۱.۵)

۳- بیت زیر را تقطیع هجایی کنید و مرز پایه های هجایی آن را مشخص کرده سپس وزن هر یک را بنویسید.(۱.۵)

کشتی شکستگانیم، ای باد شرطه برخیز باشد که باز بینیم دیدار آشنا را

۴- آیا وزن مصراع « بخشا که به لب رسید جانم» با وزن مصراع« درماند پدر به کار او سخت» یکسان است؟ با تقطیع هجایی هر مصراع جواب خودتان را اثبات کنید.(۱)

۵- بیت زیر را پس از تقطیع هجایی، نشانه های هجای آن را به دو صورت برش بزنید و نام وزن هر کدام را بنویسید. (۱.۵)
همّت طلب از باطن پیران سحرخیز زیرا که یکی را ز دو عالم طلبیدند

۶- نشانه های هجایی« ∪ - ∪ - ∪ - - / ∪ - - / - - » به دو روش تقسیم بندی کنید و نام وزن هر کدام را بنویسید.(۱)

۷- بیت « بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست بگشای لب که قند فراوانم آرزوست» را تقطیع و پایه های آن را مشخص کنید.(۱.۵)

۸- برای هر یک از وزن های زیر واژۀ مناسب و هم وزنی بنویسید.(۷۵/.)

الف) ∪ - ∪ - ب) ∪ - - ∪ ج) - -

۹- مصراع « باز این چه شورش است که در خلق عالم است؟» یکبار بدون حذف همزه و یکبار با حذف همزه تقطیع هجای کنید و علامت هجاهای هر کدام را بنویسید. (۱)

۱۰- پایه های آوایی بیت«درد عشق کشیده ام که مپرس / زهر هجری چشیده ام که مپرس»را بنویسید.(۱)

****

سوالات تشریحی درس سوم علوم و فنون ادبی (۳) پایهٔ دوازدهم رشته علوم انسانی

طراح سوالات:

****

۱-درست یا نادرست بودن جملات زیر را بنویسید:

الف) بدیع در ادب فارسی به مجموعهٔ آرایه‌هایی گفته می‌شود که بر زیبایی لفظی و معنایی سخن می‌افزاید.

ب)آرایه‌های مراعات نظیر، اغراق، ایهام، تضاد و... در حوزهٔ آرایه‌های لفظی جای می‌گیرند.

ج) مراعات نظیر در اصطلاح ادبی آوردن واژه‌هایی در سخن است که با هم ارتباط معنایی (غیر از تضاد) داشته باشته و یادآور یکدیگر باشند.

۲- جملهٔ زیر را کامل کنید: زیبایی‌آفرینی مراعات نظیر در .....است که خواننده از دریافت این ارتباط معنایی لذت می-برد.

۳_در ابیات زیر مراعات نظیر را مشخص کنید.

الف)ارغوان جام عقیقی به سمن خواهد داد چشم نرگس به شقایق نگران خواهد شد.

ب) قبله‌ام یک گل سرخ / جانمازم چشمه، مهرم نور / دشت سجادهٔ من

۴_ توضیحات ستون اول به کدام اصطلاح ستون دوم مربوط است؟ وصل کنید.

گنجاندن یک مفهوم بلند در سخنی کوتاه است که معنای بسیار در کمترین واژه‌ها جای می‌دهد.	تضمین
آوردن آیه، حدیث، مصراع، بیت، یا سخن دیگری را در شعر یا کلام گویند.	بدیع
به مجموعهٔ آرایه‌هایی گفته می‌شود که بر زیبایی لفظی و معنایی سخن می‌افزاید.	تلمیح

۵_ در بیت «گرش بینی دست از ترنج نشناسی روا بود که ملامت کنی زلیخا را» بارزترین آرایهٔ ادبی کدام است؟

۶_تلمیح به کار رفته در ابیات زیر را توضیح دهید:

الف) خال مشکین که بدان عارض گندمگون است سرّ آن دانه که شد رهزن آدم، با اوست

ب) اول و آخر اوست در همه احوال ظاهر و باطن اوست در همه ابواب

۷_ نوع تلمیح را در بیت زیر مرقوم فرمایید.(آیه، حدیث، داستان و...)

حرفی است این که خضر به آب بقا رسید زین چرخ دل سیه، دم آبی ندید کس

۸_ شاعر با آوردن تضمین در شعر خود چه هدفی را دنبال می‌کند؟

۹_ تضمین به کار رفته در ابیات زیر را مشخص کنید؟

الف) چنین گفت پیغمبر راست‌گوی زگهواره تا گور دانش بجوی

ب) چه زنم چو نای هر دم ز نوتای شوق او دم که لسان غیب خوشتر بنوازد این نوا را

«همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی به پیام آشنایی بنوازد آشنا را»

۱۰_ تضمین به کار رفته در بیت زیر را توضیح دهید.

چشم حافظ زیر بام قصر آن حوری‌سرشت شیوهٔ جنات تجری تحتها الانهار داشت

****

سوالات تشریحی درس چهارم علوم و فنون ادبی (۳) پایهٔ دوازدهم رشته علوم انسانی

طراح سوالات:

****

۱- ازبارزترین شاخصه های زبان شعرعصربیداری چیست؟

۲- چه چیزی دردورهٔبازگشت وبیداری به عنوان زبان برندهٔ نهضت دراختیارروزنامه ها قرارگرفت؟

۳- کدام عوامل درکم توجّهی کاربردجمله ها وترکیب های زبانی درشعردورهٔبیداری نقش داشته اند؟

۴-کدام شاعربا تاثیرپذیری ازاوضاع اجتماعی نوآوری درعرصهٔتخیّل پدیدآورد؟

۵- شاخص ترین درون مایه های شعر عصربیداری را نام ببرید؟

۶- ازآغازسلطنت ناصرالدین شاه تا پدید آمدن مشروطیّت،نثرفارسی چگونه ادامه یافت؟

۷-یکی ازضعف های تکنیکی درداستان های دوران مشروطه چیست؟

۸-نثردردوران مشروطه باکدام ویژگی گسترش یافت؟

۹- ازشاخه های ارزنده ای که درنثرعصربیداری چشم نوازاست،چیست؟

۱۰- دشمنی با استعمارواستبداددرکدام نثربسیارمورد توجّه قرارگرفت؟

۱۱- بسیاری ازنثرهای دورهٔبیداری به ویژه نثرداستانی به چه موضوعی می پردازد؟

۱۲-به دومورد از ویژگی های فکری شعرزیرازفرّخی یزدی اشاره کنید.

"آن زمان که بنهادم سربه پای آزادی دست خودزجان شستم ازبرای آزادی

درمحیط طوفان زا ،ماهرانه درجنگ است ناخدای استبدادباخدای آزادی"

****

سوالات تشریحی درس پنجم علوم و فنون ادبی (۳) پایهٔ دوازدهم رشته علوم انسانی

طراح سوالات:

****

الف) پس از تقطیع هجایی ابیات زیر، اختیارات شاعری زبانی به کار رفته در هر کدام را مشخص کنید و نوع آن را بنویسید .(۳نمره)

۱) نکوهش مکن چرخ نیلوفری را برون کن ز سر باد و خیره سری را

۲) خَلَد گر به پا خاری آسان برآید چه سازم به خاری که در دل نشیند؟

۳) ز دو دیده خون فشانم ز غمت شب جدایی چه کنم که هست اینها گل باغ آشنایی

ب) واژه های زیر را یک بار با حذف همزه و یکبار بدون حذف همزه بنویسید.(۱.۵)

۴- در این: ۵- ضرب آهنگ: ۶- دامنَت آویزد

ج) مشخص کنید که مصوت بلند / و / در کدام یک از واژه های زیر احتمال کوتاه تلفظ شدن و در کدام یک عدم احتمال آن صورت پذیر است؟(۱)

۷- مو: ۸- رو: ۹- سو : ۱۰- بو:

د (۱۱)- بیت « به صد جان اَرزد آن رغبت که جانان نخواهم گوید و خواهد به صد جان » را تقطیع هجایی کرده و اختیارات شاعری زبانی و انواع آن را مشخص کنید.(۱.۵)

ه) واژهای زیر را تقطیع کرده و نشانه های هجایی آنها را بنویسید.

۱۲- عامیانه: ۱۳: بیاموز: ۱۴: قیامت : ۱۵: نگهبان:

****

سوالات تشریحی درس ششم علوم و فنون ادبی (۳) پایهٔ دوازدهم رشته علوم انسانی

طراح سوالات:

****

۱-درست یا نادرست بودن جملات زیر را بنویسید:

الف) لف در لغت به معنی «پیچیدن» و نشر به معنی «گستردن» است.

ب) در لف و نشر معمولاً معنی بخش اول کامل است.

ج) تضاد برانگیختن اعجاب است از راه خلاف عرف و عادت و منطق.

۲- جملهٔ زیر را کامل کنید: متناقض‌نما در اصل ..... در یک جا و یک زمان است.

۳_در ابیات زیر لف و نشر را مشخص کنید.

الف) ذکر رخ و زلف تو دلم را وردی است که صبح و شام دارم

ب) افروختن و سوختن و جامه دریدن پروانه ز من، شمع ز من، گل ز من آموخت

۴_ توضیحات ستون اول به کدام اصطلاح ستون دوم مربوط است؟ وصل کنید.

در لغت به معنی ناسازی و نقیض هم بودن است.	تضاد
استفاده از دو واژه در سخن که از نظر معنی ، عکس یا ضد یکدیگر باشند.	لف و نشر
هرگاه در کلام دو یا چند لفظ ذکر کنند سپس دو یا چند لفظ دیگر بیاورند که هر کدام از اینها به یکی از لفظها مربوط شود.	متناقض‌نما

۵_ در شعر «ساحل افتاده گفت گرچه بسی زیستم هیچ نه معلوم شد آه که من چیستم

موج ز خود رفته‌ای، تیز خرامید و گفت هستم اگر می‌روم، گر نروم نیستم»

دو آرایهٔ بارز ادبی بنویسید.

۶_ در ابیات زیر آرایه‌های تضاد و متناقض‌نما را مشخص کنید:

الف) هر کبوتر می‌پرد زی جانبی وین کبوتر جانب بی‌جانبی.

ب) کی به اقیانوس وصلت دست می‌یابم که هست طالعم طوفانی از هجران طولانی تو

ج) نسخهٔ قانون عشقت باید ای بیمار نفس تا شفا بخشد دوا با درد نادانی تو

د) پیش کسی که سلطنت فقر یافته است جمعیت حواس به لشکر برابر است

۷ــ در بیت «ز کوی یار می‌آید نسیم باد نوروزی از این باد ار مدد خواهی، چراغ دل برافروزی» پارادکس موجود را توضیح دهید.

۸ــ لف و نشر موجود در بیت زیر مربوط به چه کلماتی است؟ نوع لف و نشر را مشخص کنید.

دل و کشورت، جمع و معمور باد! ز ملکت پراکندگی دور باد

۹ــ آرایه‌های « تضاد - پارادکس و لف و نشر » به کار رفته در ابیات زیر را مشخص کنید؟

الف) سود از این بهتر چه می‌خواهی که سودا می‌کنند جنّت باقی به این بیغولهٔ فانی تو

ب) در باغ شد از قد و رخ و زلف تو بی آب گلبرگ تری، سرو سهی، سنبل سیراب

ج) با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت

د) شاد ز تو روان من، زنده به بوت جان من ذکر تو بر زبان من مخفی و آشکار هم

۱۰ــ با مثالی متناقض‌نما را توضیح دهید.

۱۱- انواع لف و نشر را با مثال شرح دهید.

۱۲- تفاوت متناقض‌نما با تضاد چیست؟

.

****

سوالات تشریحی درس هفتم علوم و فنون ادبی (۳) پایهٔ دوازدهم رشته علوم انسانی

طراح سوالات:

****

سؤالهای تشریحی درس ۷

۱- ویژگی های نثر معاصر قبل از انقلاب را بنویسید: (ص۷۳)

۲- فواید بهره بردن از زبان عامیانه در نثر معاصر قبل از انقلاب چه بود؟ (ص۷۳)

۳- آشنایی با تحقیقات و تتبعات اروپاییان چه تأثیری در ادبیات ایران داشت؟ (ص۷۳)

۴- نام صاحبان این آثار را بنویسید: (ص۷۳ و ص۷۸)

الف) همسایه ها ب) شوهر آهوخانم پ) برۀ گمشدۀ راعی ت) دهکدۀ پرملال

ث) زمین سوخته ج) مدار صفر درجه چ) زمستان ۶۲ ح) آینه های دردار

خ) روزگار سپری شدۀ مردم سالخورده

۵- مضمون رمانها و داستانهای دورۀ مقاومت (بعد از خرداد۴۲) غالباً چیست؟ (ص۷۳)

۶- آثار جمالزاده را نام ببرید: (ص۷۴)

۷- آثار جلال آل احمد را نام ببرید:(ص۷۴)

۸- آثار خانم سیمین دانشور را نام ببرید: (ص۷۴)

۹- آثار قیصر امین پور را نام ببرید: (ص۷۷)

۱۰- آثار سیدعلی موسوی گرمارودی را نام ببرید: (صص۷۷-۷۸)

★

۱۱- آثارسلمان هراتی را نام ببرید: (ص۷۸)

★

۱۲- کدام اثر سلمان هراتی ویژهٔ نوجوانان است؟ (ص۷۸)

★

۱۳- آثار منثور قیصر امین پور کدامند؟ (ص۷۷)

★

۱۴- دو جبههٔ به وجود آمده در بین نویسندگان اهل فکر و فرهنگ بر اثر شرایط سیاسی و اوضاع جنگی سالهای بعد از انقلاب کدامند؟ (ص۷۹)

★

۱۵- آثار محمدرضا سرشار (رضا رهگذر) را نام ببرید: (ص۷۹)

★

۱۶- آثار علی مؤذنی را نام ببرید: (ص۷۹)

★

۱۷- آثارسید مهدی شجاعی رانامببرید: (ص۷۹)

★

۱۸- چند تن از نویسندگان شاخهٔ نخست ادبیات معاصر در عصر انقلاب را نام ببرید:

★

۱۹- چندتن ازنویسندگان شاخهٔ دوم ادبیات معاصر درعصرانقلاب را نام ببرید:

★

۲۰- چندتن از نویسندگان شاخهٔ سوم ادبیات معاصر در عصر انقلاب را نام ببرید:

★

۲۱- بیشتر درون مایه های شعر انقلاب اسلامی در چه زمینه ای است؟ (ص۷۵)

★

****

سوالات تشریحی درس هشتم علوم و فنون ادبی (۳) پایهٔ دوازدهم رشته علوم انسانی

طراح سوالات:

****

۱ – اختیارات وزنی را نام ببرید.

۲ – در کجای مصراع به جای فعلاتن می توان فاعلاتن آورد؟

۳ – کلمات " تو " و " است " در کجای مصراع با کلمه " ما" برابر است ؟

۴ – فرق اختیارات وزنی و اختیارات زبانی در چیست ؟

۵ – در چه صورت شاعر می تواند از قلب استفاده کند؟

۶ – بیت زیر را تقطیع هجایی کرده و اختیارات وزنی را مشخص کنید.

تاب بنفشه می دهد طره ی مشک سای تو / پرده ی غنچه می درد خنده ی دلگشای تو

۷ – در کدام رکن بیت زیر اختیار وزنی به کار رفته است ؟

الا ای آهوی وحشی کجایی / مرا با توست چندین آشنایی

۸ – تبدیل فعلاتن ($uu-$) به مفعولن (---) طبق کدام اختیار وزنی صورت می گیرد؟

۹ – در کجای مصراع هجای کشیده با علامت بلند می آید؟

۱۰ – بیت زیر را تقطیع نموده و دو اختیار وزنی بیابید و نوع آن را بنویسید.

ای نسیم سحر آرامگه یار کجاست / منزل آن مه عاشق کش عیار کجاست

****

سوالات تشریحی درس نهم علوم و فنون ادبی (۳) پایهٔ دوازدهم رشته علوم انسانی

طراح سوالات:

****

۱- تفاوت ایهام با ایهام تناسب را با ذکر مثال شرح دهید.

۲- مناسب‌ترین آرایه و ابزار برای تصویرآفرینی در حماسه..... می‌باشد.

۳- آرایه‌ی اغراق را در لغت و در اصطلاح ادبی به طور کامل توضیح دهید.

۴- آرایه تأثیرگذار در شکل‌گیری آثار حماسی با ذکر مثال؟

۵- لازمهٔ تشخیص دادن آرایه «ایهام» در بیت‌ها وعبارت‌ها چیست؟

۶- «دریافت هم‌زمان چندمعنا از یک واژه یا عبارت، موجب زیبایی کلام می‌شود و تصویری زیبا در ذهن خواننده یا شنونده ایجاد می‌کند» مربوط به کدام آرایه می‌باشد.

۷- در بیت‌های زیر آرایه‌های اغراق – ایهام، ایهام تناسب را بیابید توضیح دهید.

ا لف- اگر هزار است بلبل این باغ همه را نغمهٔ و ترانه یکی است.

ب- گربرگ گل سرخ کنی پیرهنش را از نازکی آزار رساند بدنش را

ج- عهد کردی که کشی فرصت خود را روزی فرصت اریافتی، آن عهد فراموش مکن.

۸- ایهام در لغت به معنی ..... و..... است و در اصطلاح بدیع، ..... یا ..... در سخن با، ..... یا ..... که معمولاً بیت با تمام معانی پذیرفتنی و دارای ارزش است.

۹- هر یک از ابیات ذیل را به آرایه مناسب آن بیت وصل نمایید.

الف) بی‌مهر رخت روز مرا نور نمانده است وز عمر مرا جز شب دیجور نمانده است

ب) چو رامین گه گهی بنواختی چنگ ز شادی بر سر آب آمدی سنگ

ج) اگر سنت اوست نوآوری نگاهی هم از نو به سنت کنیم

د) روی خوبت آیتی از لطف بر ما کشف کرد زان زمان جز لطف و خوبی نیست در تفسیر ما

۱۰-با توجه به بیت زیر کدام توضیح نادرست است؟

سرش مدام ز شور شراب شوق، خراب چو مست دایم از آن، گرد شور و شر می‌گشت

الف) واژه‌ی «شور» در مصراع دوم «ایهام تناسب» دارد.

ب) واژه‌ی «خراب» با واژه‌ی «مست» تناسب دارد.

ج) واژه‌ی «شور» در مصراع اول فقط معنای «هیجان با لذت» را دربردارد.

د) واژه‌ی «مدام» تنها در یک معنی به کار رفته است.

****

سوالات تشریحی درس دهم علوم و فنون ادبی (۳) پایهٔ دوازدهم رشته علوم انسانی

طراح سوالات:

****

۱- از ویژگی های سطح فکری ادبیات معاصر تا قبل از انقلاب اسلامی دو مورد بنویسید .

۲- جمله های زیر صحیح هستند یا غلط ؟

الف- در ادبیات معاصر قبل از انقلاب آرایه های بیانی و بدیعی به صورت طبیعی درشعر وجود دارد.

ب- لغات و ترکیبات امروزی و جدید در شعر از ویژگی های سطح فکری ادبیات معاصر تا قبل از انقلاب اسلامی است.

۳-هر یک از ویژگی های نثر قبل از انقلاب اسلامی را به مورد مناسب از ردیف الف وصل کنید.

الف		ب
۱-سطح زبانی		الف-راه یافتن شماری از واژه های اروپایی به زبان فارسی
۲-سطح ادبی		ب- حضور محسوس و آشکار اساطیر یونان و روم در داستان
۳-سطح فکری		ج- تنوع و گوناگونی در قالب ها و ساختار داستان ها

۴- جاهای خالی را با کلمات مناسب تکمیل کنید.:

روح حماسه و عرفان در شعر ادبیات انقلاب اسلامی بسیار آشکار است در حماسه بُعد ..... و در عرفان بُعد ..... غلبه دارد.

۵- دو مورد از سطح فکری شعر زیر را بنویسید:

آغوش سحر تشنه دیدار شماست مهتاب خجل ز نور رخسار شماست

خورشید که در اوج فلک خانه اوست همسایه دیوار به دیوار شماست

۶- دو ویژگی زبانی در مورد شعر زیر بنویسید:

پیش از تو آب معنی دریا شدن نداشت شب مانده بود و جرئت فردا شدن نداشت

بسیار بود رود در آن برزخ کبود اما دریغ زَهره دریا شدن نداشت

۷- از ویژگی های نثر پس از انقلاب اسلامی، در سطح ادبی دو مورد بنویسید.

۸- کدام قالب های شعری در دوره انقلاب اسلامی میان جوانان و انقلابیون بیشتر رایج شد؟

۹- مفاهیم ابیات زیر را بنویسد:

الف) ز خاکم آتش عشقت هنوز شعله زند چو بگذری به سر خاک من پس از صد سال

ب) کجا می توانی ز قلبم ربایی تو عشق میان من و میهن من؟

ج) نام خود از ظلم چرا بد کنم ؟ ظلم کنم وای که بر خود کنم

۱۰- مفهوم مشترک ابیات زیر ر ابنویسید:

الف) کجا می توانی ز قلبم ربایی تو عشق میان من و میهن من؟

ب) وطن خواه و ایران پرستنده ایم که با عشق ایران زمین زنده ایم

****

سوالات تشریحی با جواب درس یازدهم علوم و فنون ادبی (۳) پایهٔ دوازدهم رشته علوم انسانی

طراح سوالات:

****

۱- کوتاهی وبلندی مصراع ها در کدام قالب شعر سنتی نیز دیده می شود ؟

۲- تفاوت قالب مستزاد با دیگر قالب های سنتی شعر فارسی چیست ؟

۳- نمونه شعر زیر درچه قالبی سروده شده است ؟

با شه ایران ز آزادی سخن گفتن خطاست کار ایران با خداست

مذهب شاهنشه ایران ز مذهب ها جداست کار ایران باخداست

شاه مست و شیخ مست و شحنه مست و میر مست مملکت رفته ز دست

هر دم از دستان مستان فتنه و غوغا به پاست کار ایران با خداست

مملکت کشتی،حوادث بحر و استبداد خس نا خدا عدل است وبس

کار پاس کشتی وکشتی‌نشین با ناخداست کار ایران با خداست ...."ملک الشعرای بهار"

۴- تفاوت شعر نیمایی با شعر سنتی از نظر وزن عروضی چیست ؟

۵- درست یا نادرست بودن جملات زیر را مشخص کنید .

الف) در وزن نیمایی تعداد وزن واژه های هر بخش (مصراع) یکی نیست .

ب) تعداد نشانه های هجایی یک مصرع با مصرع دیگر برابر است .

۶- بحر چیست ؟

جواب- برای نام گذاری وزن شعر فارسی بیت مبنای محاسبه قرار می گیرد که در عروض سنتی به آن بحر می گویند .

۷- کوتاه ترین وطولانی ترین مصراع شعر سنتی چند رکن دارد ؟

۸- وزن حاصل از تکرار ارکان مفاعیلن چیست ؟

۹- رمل از تکرار کدام رکن حاصل می شود ؟

۱۰- جای خالی را با کلمه مناسب پر کنید . اگر پایه آخر یک مصراع کامل باشد .....نامیده می شود .

۱۱- اگر بیتی دارای چهار رکن " مستفعلن " باشد نام بحر آن چه خواهد بود ؟

۱۲- شعر زیر در چه قالبی سروده شده است ؟ یکی از ویژگی های آن را بیان کنید .

این مجلس چارم به خدا ننگِ بشر بود دیدی چه خبر بود؟!

هر کار که کردند،ضرر رویِ ضرر بود دیدی چه خبر بود؟!

این مجلسِ چارم،خودمانیم،ثمر داشت؟ والله ضرر داشت

صد شکر که عمرش چو زمانه به گذر بود دیدی چه خبر بود؟!

۱۳- بعد از خوانش مصرع ها ، پایه های آوایی ، وزن و نشانه های هجایی را مقابل هر مصراع بنویسید .

"صدا کن مرا / صدای تو خوب است/ صدای تو سبزینه ی آن گیاه عجیبی است /که در انتهای صمیمیت حزن می روید " .

مصراع	پایه های آوایی	وزن	نشانه های هجایی

۱۴- پس از تعیین پایه های آوایی و وزن هر بیت نام بحر آن را بنویسید .

اگر بر جایِ من غیری گزیند دوست ، حاکم اوست حرامم باد، اگر من جان به جای دوست بگزینم "حافظ "

****

سوالات تشریحی درس دوازدهم علوم و فنون ادبی (۳) پایهٔ دوازدهم رشته علوم انسانی

طراح سوالات:

****

سؤالات تشریحی درس دوازدهم (حس آمیزی- حسن تعلیل، اسلوب معادله)

۱) در اسلوب معادله معمولاً مفهومی ..... در یک مصراع یا بیت و مفهومی ..... در مصراع یا بیتی دیگر برای تایید آن می‌آید.

۲) آرایه حسّ آمیزی را به طور کامل با ذکر مثال توضیح دهید.

۳) حُسن تعلیل در لغت به معنی ..... است و در اصطلاح ادبی ..... است.

۴) حُسن تعلیل مبتنی است بر علّت سازی خیالی یعنی چه؟

۵) در عبارت زیر کدام گزینه درست و کدام نادرست می‌باشد؟ با علامت پیکان وصل نمایید.

الف) احساس‌های عاطفی و روحی «حس آمیزی پدید نمی‌آورند. درست

ب) احساس‌های عاطفی و روحی«حسن‌آمیزی پدید می‌آورند. نادرست

ج) در احساس‌های عاطفی مانند «خبر خوش» حواس ظاهری با هم ترکیب شده است. درست

د) احساس‌های عاطفی یکی از واژه‌های مربوط به حواس ظاهری و واژه دیگر جز احساس عاطفی و روحی است. نادرست

۶) علت ادبی و غیر واقعی بیت زیر را توضیح دهید؟

خون دل مشتاق خورده ست لب لعلت سرخ است لبت اینک، منکر نتوان بودن

۷) چرا در بیت زیر «اسلوب معادله» وجود دارد؟

« ضربتی باید که جان خفته برخیزد زخاک ناله کی بی‌زخمه از تار رباب آید برون»

الف) چون مصراع دوم مصداق مصراع اول است.

ب) چون در بیت تشبیه به صورت آشکار وجود ندارد.

ج) چون در مصراع معنی یک دیگر را تکمیل می‌کنند.

د) چون جابه‌جایی دو مصراع معنی بیت را در هم می‌ریزد.

۸) با توجه به بیت زیر کدام پاسخ می‌تواند علّتی ادبی یا ادعایی خیالی از جانب شاعر باشد؟

« رهی تا چند سوزم در دل شب‌ها چو کوکب‌ها به اقبال شرر نازم که دارد عمر کوتاهی»

الف) سوختن در دل شب‌ها ب) عمر کوتاه شراره‌ی آتش

ج) نازیدن به اقبال شراره د) سوختن چون ستاره‌ها

۹) در بیت «نشئه دیدار ساقی رونق مستی شکست هیچ کس بویی ز می در شیشه و ساغر ندید.»

کدام واژه‌ها آرایه‌ی حس‌آمیزی را پدید آوردند.

۱۰) در کدام ترکیب «آمیختگی دو حس متفاوت» آشکار نیست؟

الف) تحمل عبوس یک درنگ تیره ب) سیل سیال نگاه سبز

ج) آویزهای غم زده‌ی برگ‌های خیس د) سوز نوای زمزمه‌ی جویبارها